

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Poikkeustilan vaikutukset korkeakoulutukseen

Kati Isoaho 13.4.2021

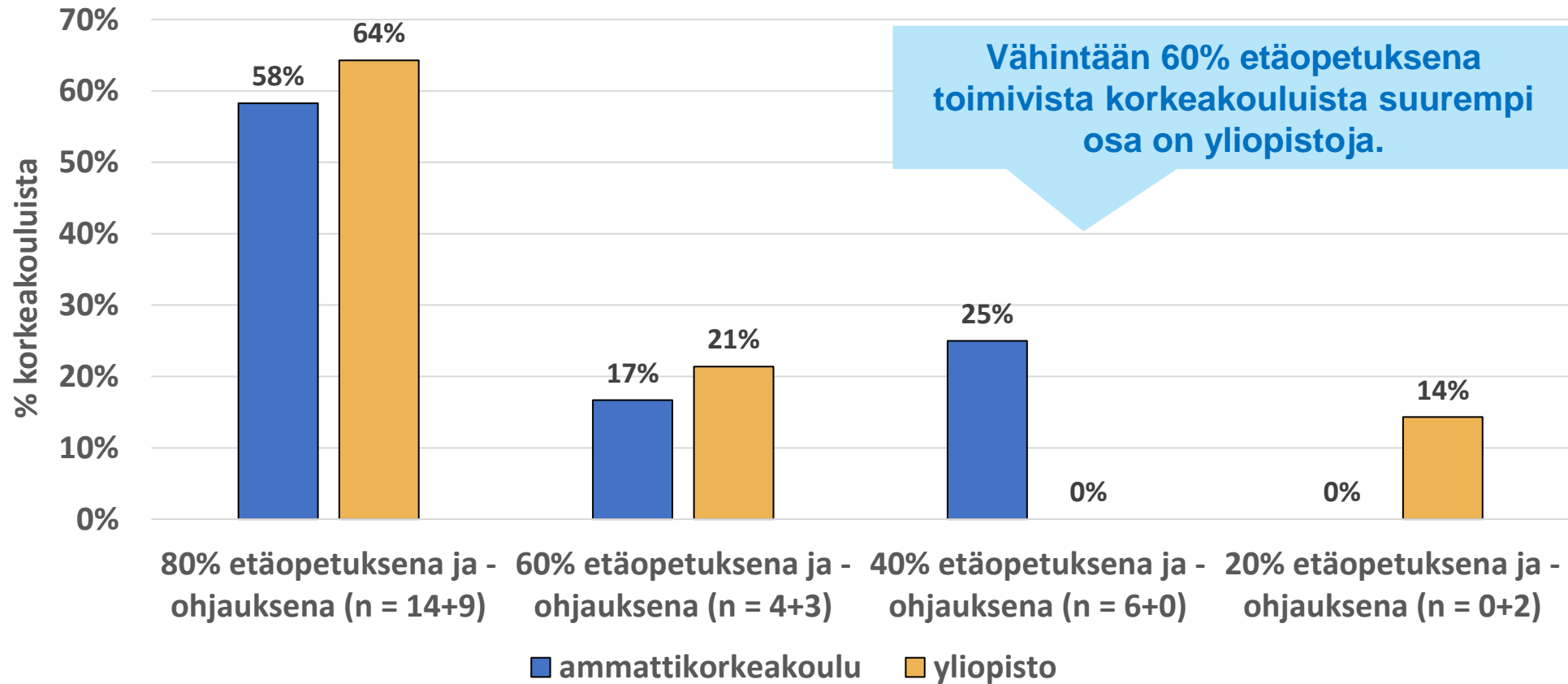
Poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen eri koulutusasteilla.

Karvin loppuraportti ilmestyi 7.4.2021, luettavissa Karvin verkkosivuilla.

Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen eri koulutusasteilla. Osa III: Kansallisen arvioinnin yhteenveto ja suositukset. Tekijät: Jani Goman, Mira Huusko, Kati Isoaho, Anu Lehikko, Jari Metsämuuronen, Niina Rumpu, Hannele Seppälä, Salla Venäläinen, Carola Åkerlund

<p>Suoritettujen alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen määriä koskevat tiedot</p>	<p>Kevätlukukaudet (1.1.-31.7.) 2017–2020, n = 36</p>
<p>Suoritettujen opintopisteiden määriä koskevat tiedot, alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot</p>	<p>Kevätlukukaudet (1.1.-31.7.) 2017–2020, n = 36</p>
<p>Opinnäytteistä annettujen arvosanojen lukumäärät, alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot</p>	<p>Kevätlukukaudet (1.1.-31.7.) 2017–2020, n = 36 Asteikolla 1-5 annetut arvosanat (79 % vastanneista korkeakouluista käyttää ainoastaan asteikkoa 1-5, 21 % käyttää sen lisäksi myös muita asteikkoja).</p>
<p>Synteesianalyysi korkeakoulujen ja sidosryhmien tekemistä kyselyistä, kevät 2020</p>	<p>Kyselyiden kohderyhminä korkeakoulujen henkilöstö ja opiskelijat. Painopisteenä henkilöstön ja opiskelijoiden poikkeustilan aikaisten työ- ja opiskelukokemusten kartoittaminen. (n = 30)</p>
<p>Korkeakouluille suunnattu kysely, syksy 2020</p>	<p>Kaikki korkeakoulut, n = 38 (jokaisesta korkeakoulusta yksi vastaus, tiedonkeruu korkeakoulujen sisällä korkeakoulujen vastuulla)</p>
<p>Eduskunnan oikeusasiamiehelle (EOA) korkeakoulujen opiskelijavalinnoista tehdyt kantelut vuonna 2020, määrät ja aiheet (18.12.2020 tilanne)</p>	<p>Kanteluiden määrä 79</p>

Korkeakoulujen tapa järjestää opetus ja ohjaus syksyllä 2020 (09/2020 tilanne, amk/yo, n = 38)

Korkeakouluopiskelijoiden tilanne koronan aikana

Karvin arviointi antaa **kahtalaisen kuvan korkeakoulujen tilanteesta** poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana keväällä ja alkusyksystä 2020.

Korkeakoululaitoksen **määrälliset tulokset** ovat pääosin edellisten vuosien kaltaisia.

Jotkin asiat kertovat siitä, **ettei** hyvien määrällisten tulosten takana oleva **opiskelutodellisuus ole ollut ongelmaton** tai **opiskelijoiden tilanteet yhdenmukaisia**.

Lähes **seitsemän kymmenestä** korkeakoulusta arvioi, että opiskelijoiden vaihtelevat itsenäisen opiskelun taidot ovat vaikuttaneet oppimisen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen poikkeustilan aikana.

Korkeakoulut arvioivat, että eniten tuen tarve on lisääntynyt niillä opiskelijoilla, joilla on **oppimisvaikeuksia**.

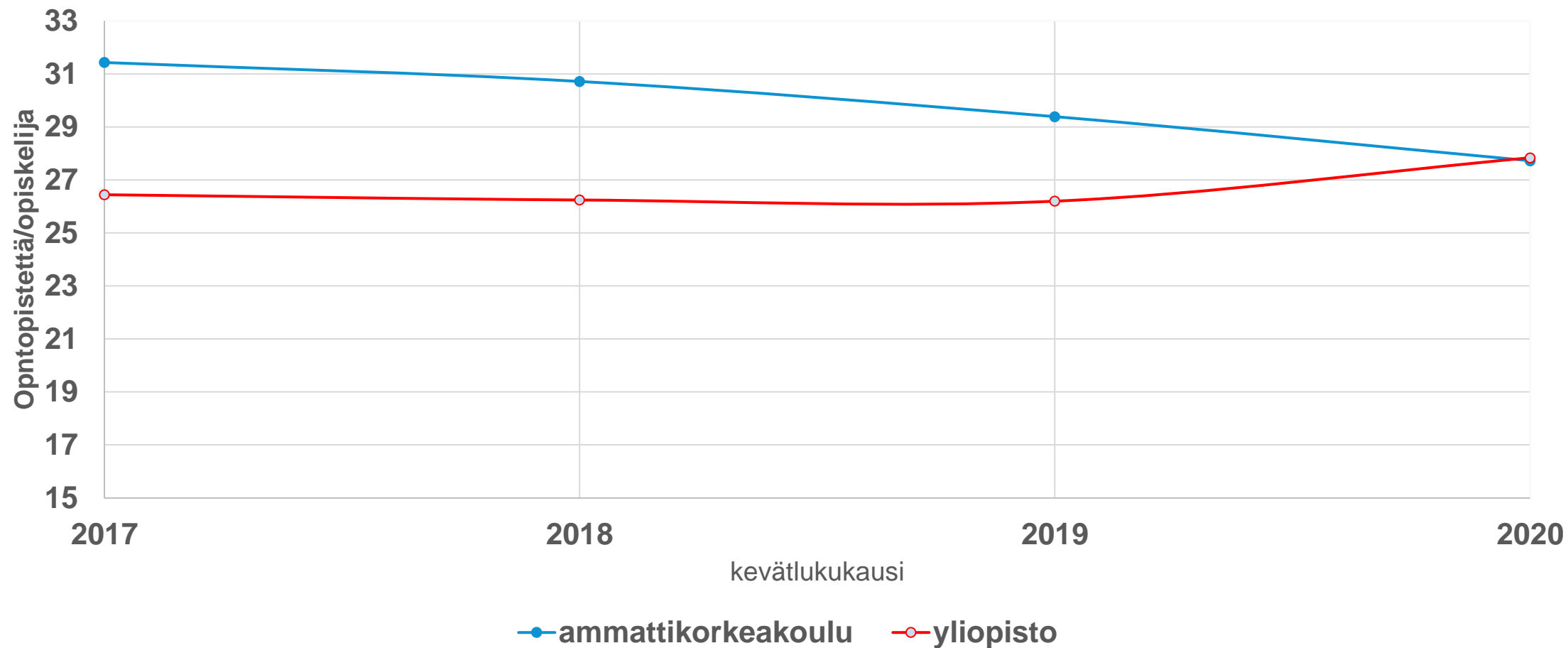
KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opintojen eteneminen kevätlukukaudella 2020

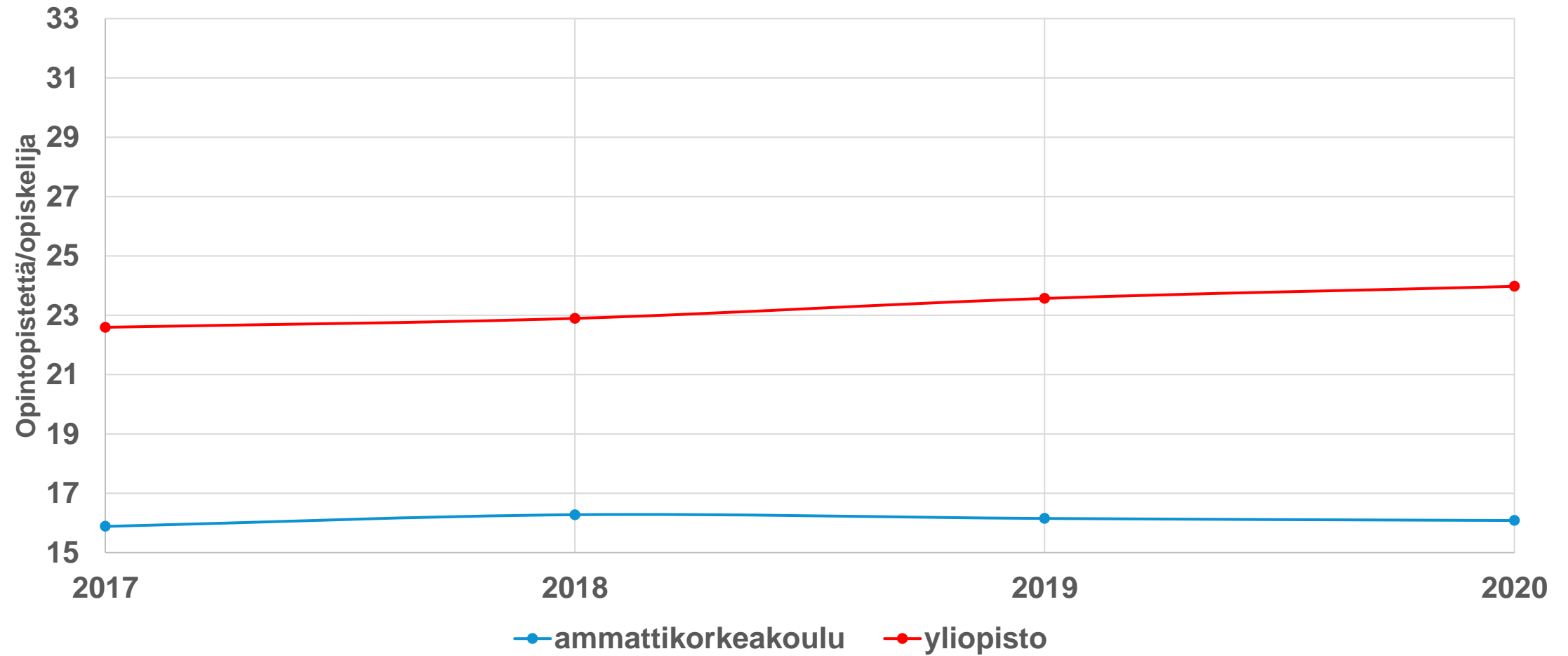
Opintojen eteneminen korkeakoulusektoreittain

- Opintojen etenemistä poikkeustilan aikana koskevat tulokset osoittavat, että **korkeakoulusektorien tasolla** tutkintojen ja opintopisteiden määrät jatkavat edellisten kevätlukukausien trendiä tai ovat lievästi nousujohteisia.
- Opintopisteissä mitattu opintojen eteneminen ammattikorkeakoulututkintoja suorittavien opiskelijoiden piirissä on **ammattikorkeakoulusektorilla** ollut kevätlukukautena 2020 vertailuvuosien **kevätlukukausien trendin mukaista eli lievästi laskusuuntaista**.
- **Yliopistosektorin** opintopistekertymä on alempia tutkintoja suorittavien opiskelijoiden osalta ollut **lievästi noususuuntaista** kevätlukukaudella 2020 vertailuvuosiin nähden.
- Voimakkaimmin **opintopisteiden määrän lasku** kevätlukukaudella 2020 edellisiin vuosiin verrattuna näkyy muutamissa yksittäisissä ammattikorkeakouluissa, mutta niillä ei ole ollut merkittävää vaikutusta koko ammattikorkeakoulusektorin tuloksiin.

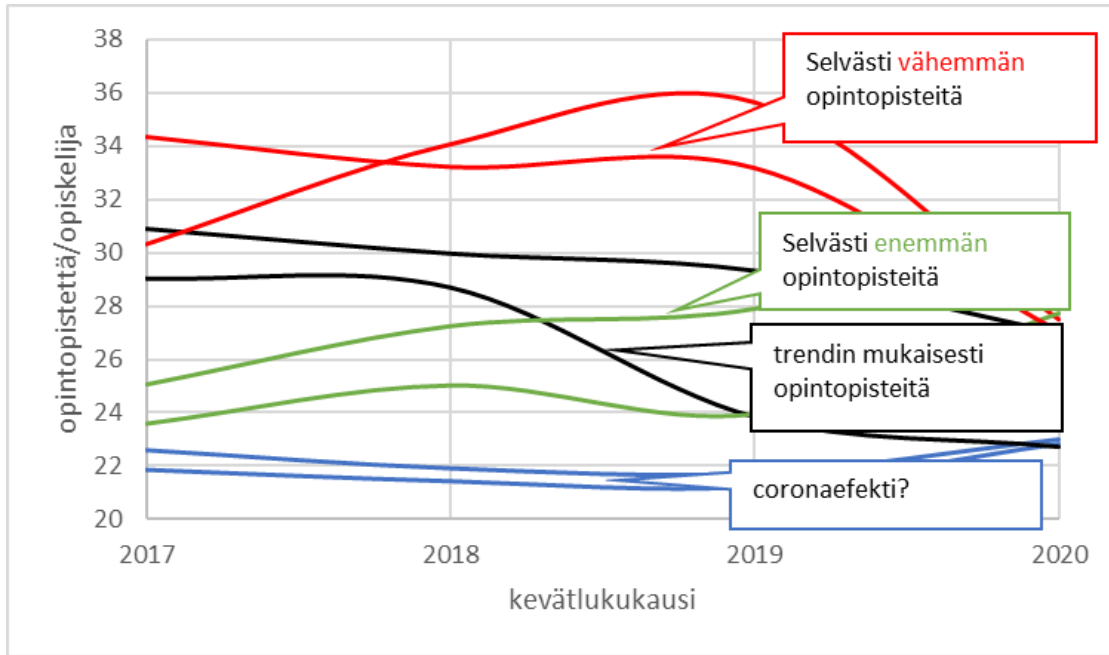
ALEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN JA AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOJEN KESKIMÄÄRÄISET OPINTOPISTEKERTYMÄT/LÄSNÄOLEVA OPISKELIJA, KEVÄTLUKUKAUDET 2017 - 2020

YLEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN JA YLEMPIEN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOJEN OPINTOPISTEKERTYMÄT/LÄSNÄOLEVA OPISKELIJA, KEVÄTLUKUKAUDET 2017 - 2020

Eroja korkeakoulujen välillä opintojen etenemisessä

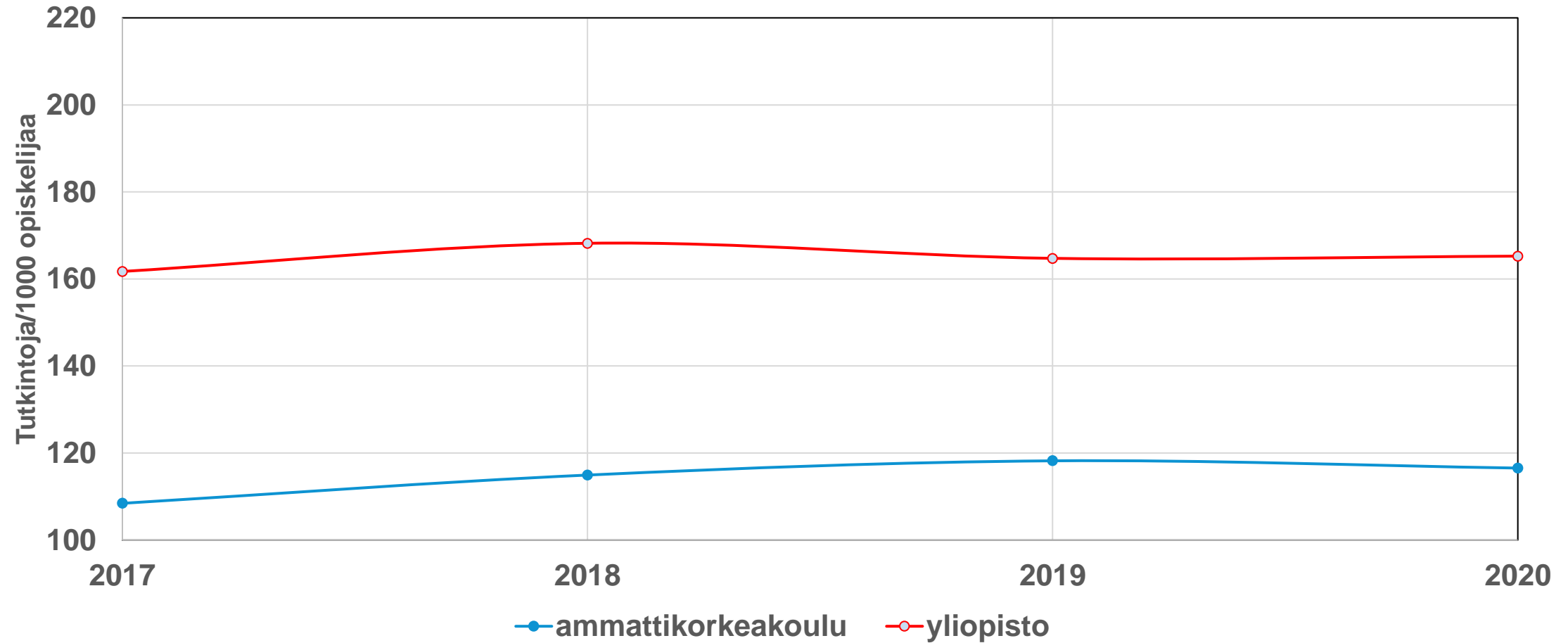
Itse- ja etäopiskelun taidot, harjoittelumahdollisuudet poikkeusoloissa, tiloihin ja laitteisiin liittyvät erot, alakohtaiset erot mahdollisuuksissa järjestää verkko-opetusta, erityisryhmien huomiointi.

- Useimmissa korkeakouluissa keskimääräinen opintopistekertymä on noudattanut vertailuvuosien kevätlukukausien trendiä.
- Osassa korkeakouluja opintopistekertymät ovat selvästi nousseet tai laskeneet kevätlukukaudella 2020 vertailuvuosiin verrattuna.
- Neljäs ryhmä on korkeakoulut, joissa keskimääräinen kevätlukukausien keskimääräinen opintopistekertymä on ollut poikkeustilaa edeltävien vuosien kevätlukukausina valtakunnallisesti katsoen suhteellisen alhainen, mutta kevätlukukaudella 2020 nousujohteinen.

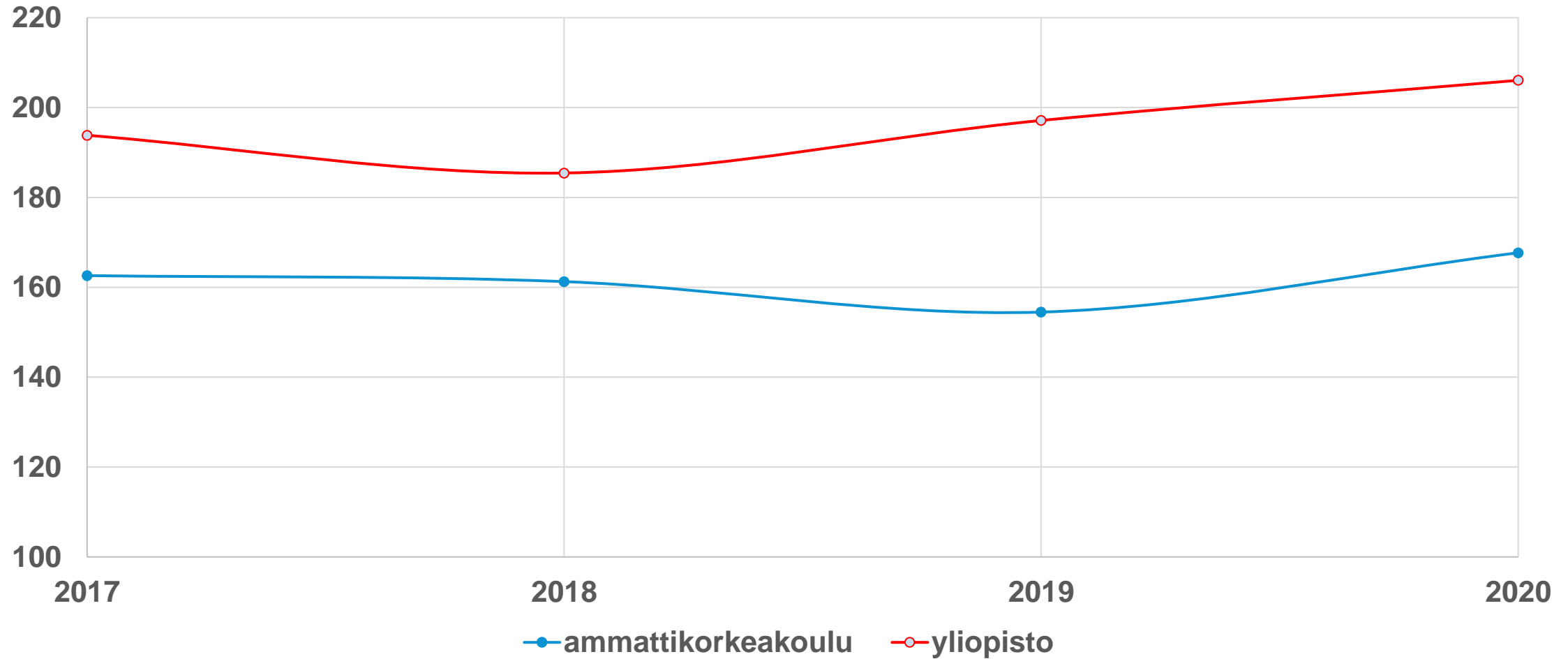
Suoritetut tutkinnot

- Suoritetuttujen tutkintojen määrien tarkastelu **tehokkuuslukuna** (suoritettuja tutkintoja keskimäärin/1000 läsnäolevaksi ilmoittautunutta alempien ja ylempien tutkintojen opiskelijaa) vahvistaa opintopistekertymien tuottamaa kuvaa siitä, että korkeakoululaitoksen tasolla tarkasteltuna kevätlukukausi 2020 ei eroa määrällisiltä tuloksiltaan merkittävästi vertailuvuosien kevätlukukausien kehityssuunnasta.
- Suoritetuttujen alempien korkeakoulututkintojen suhteellinen määrä noudattaa kevätlukukaudella 2020 edellisten vuosien kehitystä.
- Suoritetuttujen ylempien korkeakoulututkintojen suhteellisissa määrissä on lievää nousua kevätlukukaudella 2020 molemmilla korkeakoulusektoreilla.

ALEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN JA AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOJEN MÄÄRÄN KEHITYS KEVÄTLUKUKAUSINA 2017 – 2020, 1000 OPIKELIJAA KOHDEN (alempia tutkintoja opiskelevat läsnäolevat opiskelijat)

YLEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN JA YLEMPIEN AMK-TUTKINTOJEN MÄÄRÄN KEHITYS KEVÄTLUKUKAUSINA 2017 – 2020, 1000 OPISELIJAA KOHDEN (ylempiä tutkintoja opiskelevat läsnäolevat opiskelijat)

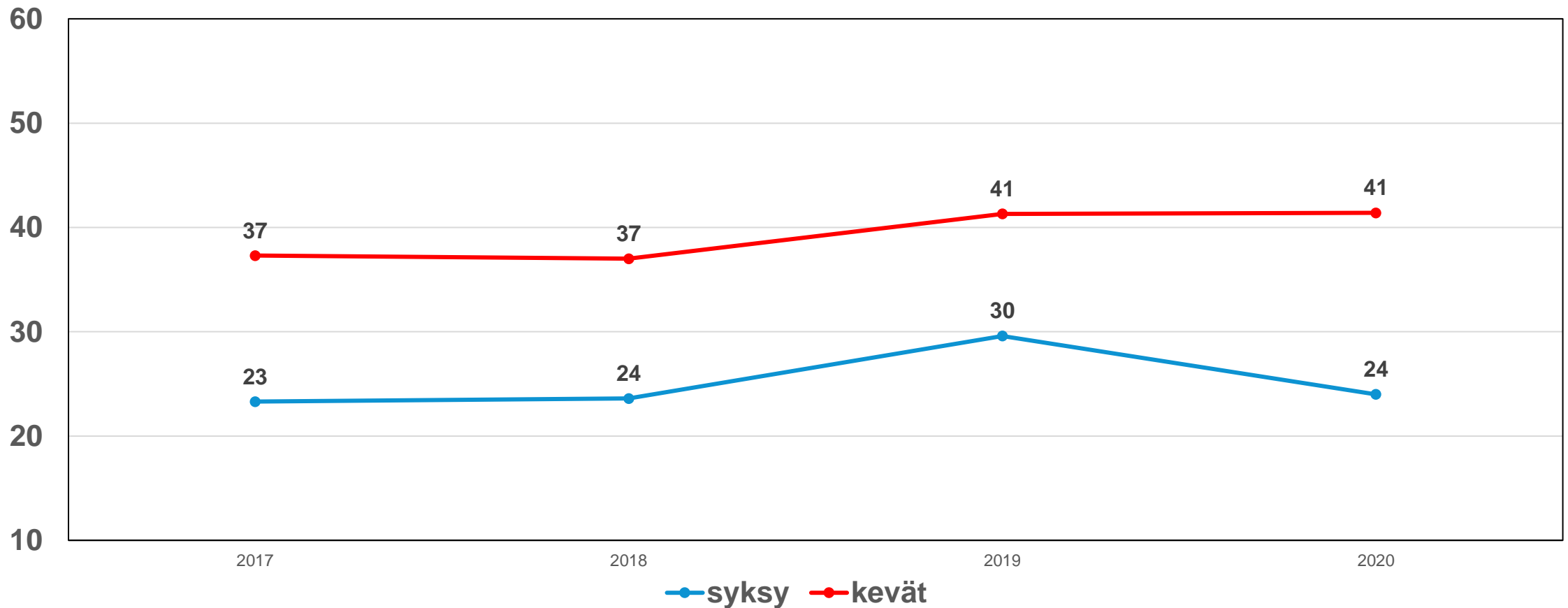

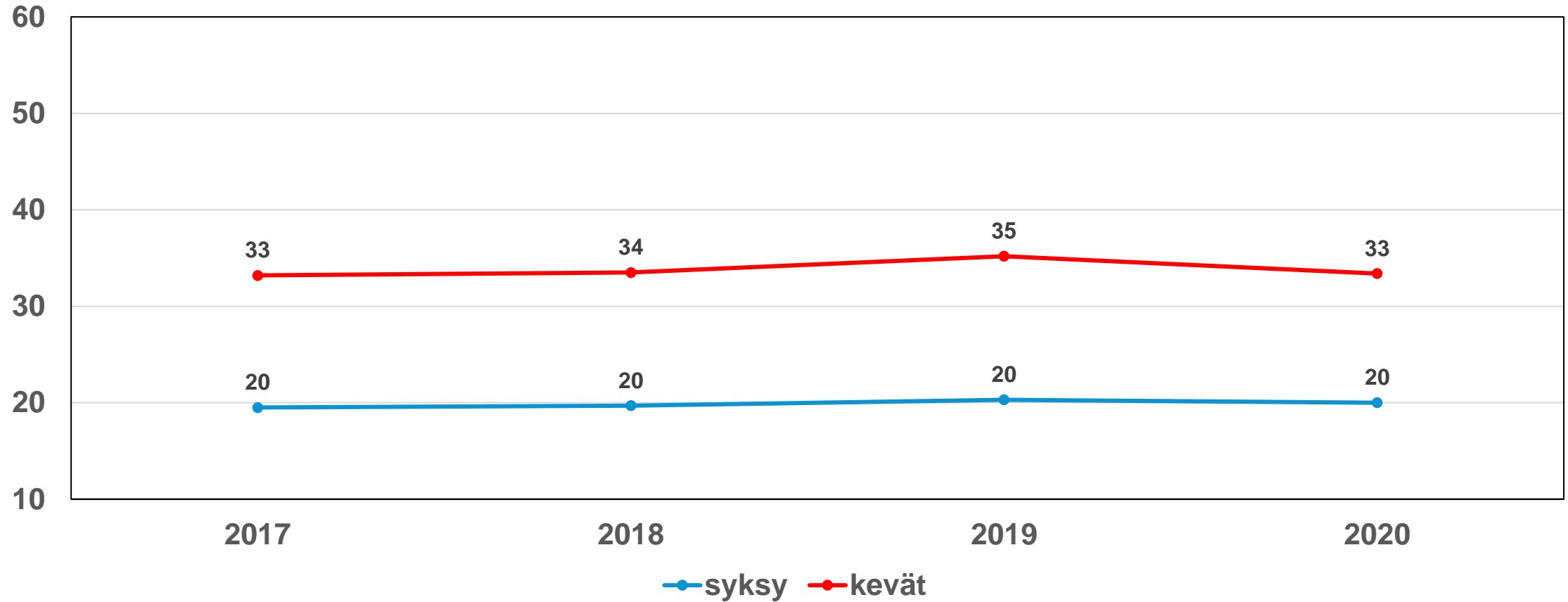
KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opintojen eteneminen tekniikan aloilla 2020

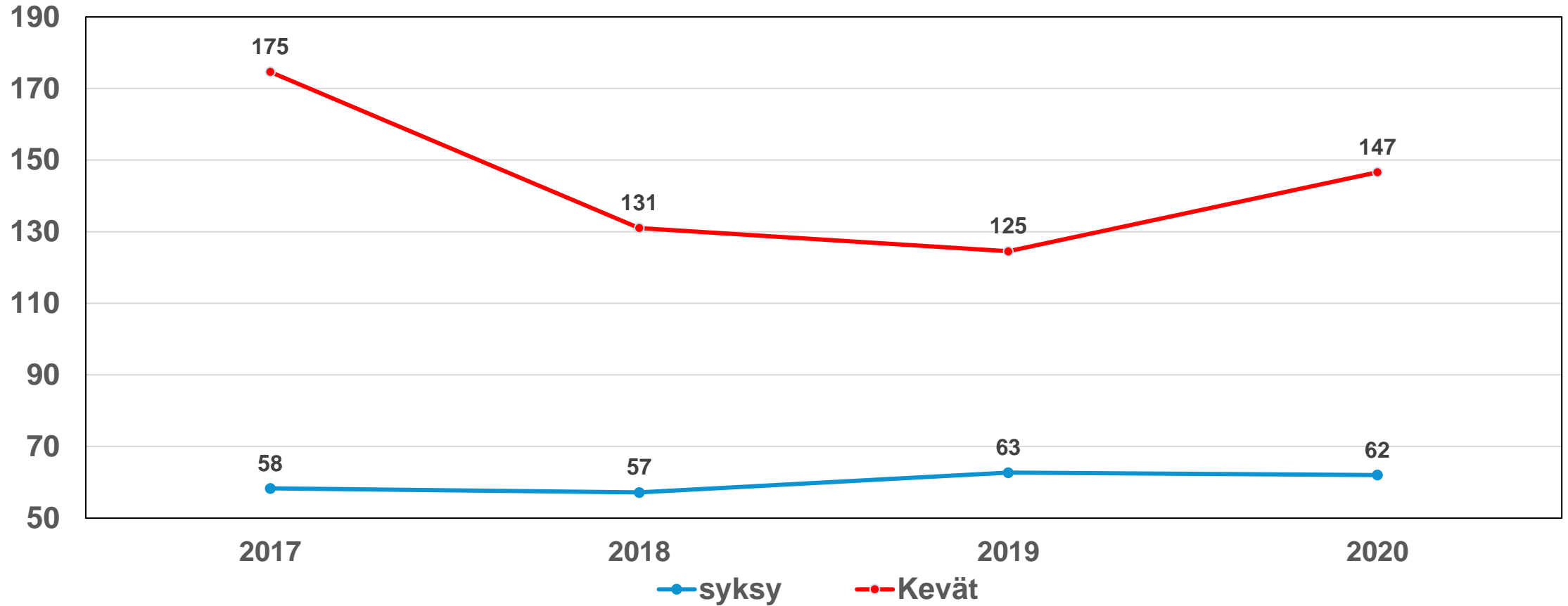
ALEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN OPINTOPISTEMÄÄRÄN KEHITYS VUOSINA 2017 – 2020, tekniikan ala sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen ala yliopistoissa (opintopistettä keskimäärin/alempia tutkintoja opiskeleva läsnäoleva opiskelija)

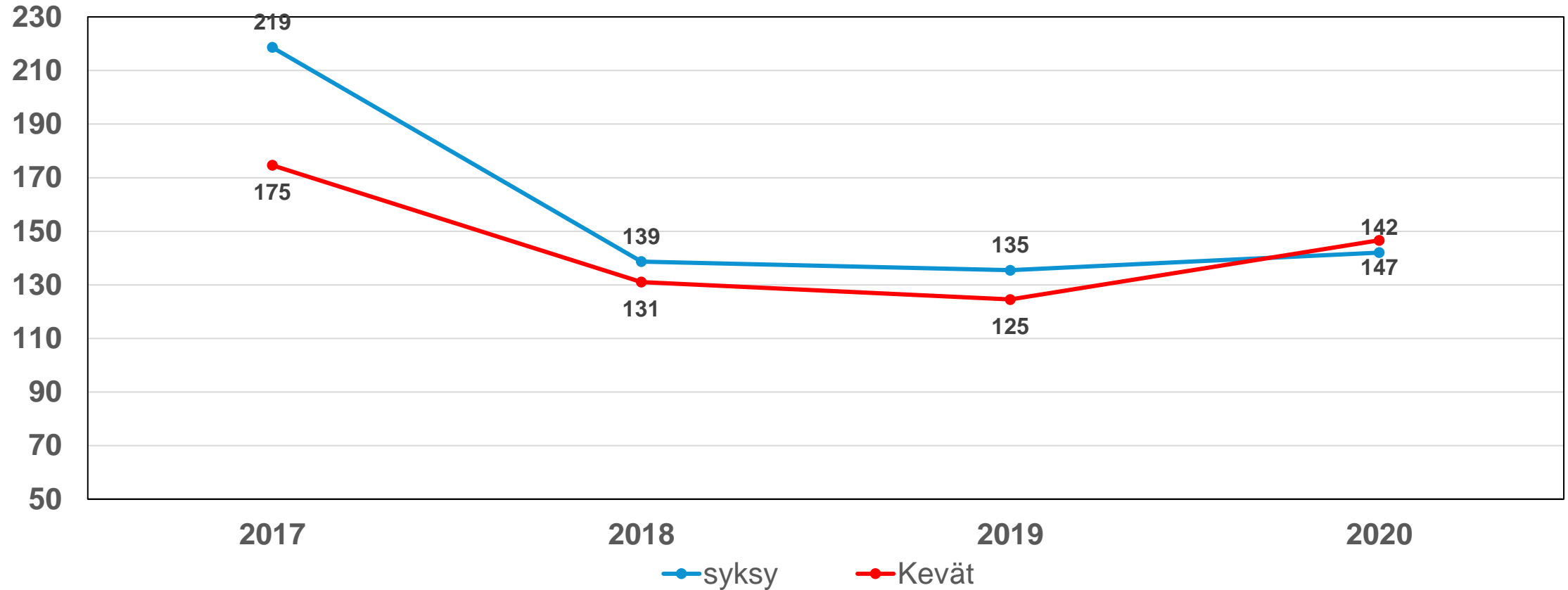
YLEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN OPINTOPISTEMÄÄRÄN KEHITYS VUOSINA 2017 – 2020, tekniikan ala sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen ala yliopistoissa (opintopistettä keskimäärin/alempia tutkintoja opiskeleva läsnäoleva opiskelija)

ALEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN MÄÄRÄN KEHITYS VUOSINA 2017 – 2020, 1000 OPISKELIJAA KOHDEN, tekniikan ala sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen ala yliopistoissa (alempia tutkintoja opiskelevat läsnäolevat opiskelijat)

YLEMPIEN KORKEAKOULUTUTKINTOJEN MÄÄRÄN KEHITYS VUOSINA 2017 – 2020, 1000 OPIKELIJAA KOHDEN, tekniikan ala sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen ala yliopistoissa (alempia tutkintoja opiskelevat läsnäolevat opiskelijat)

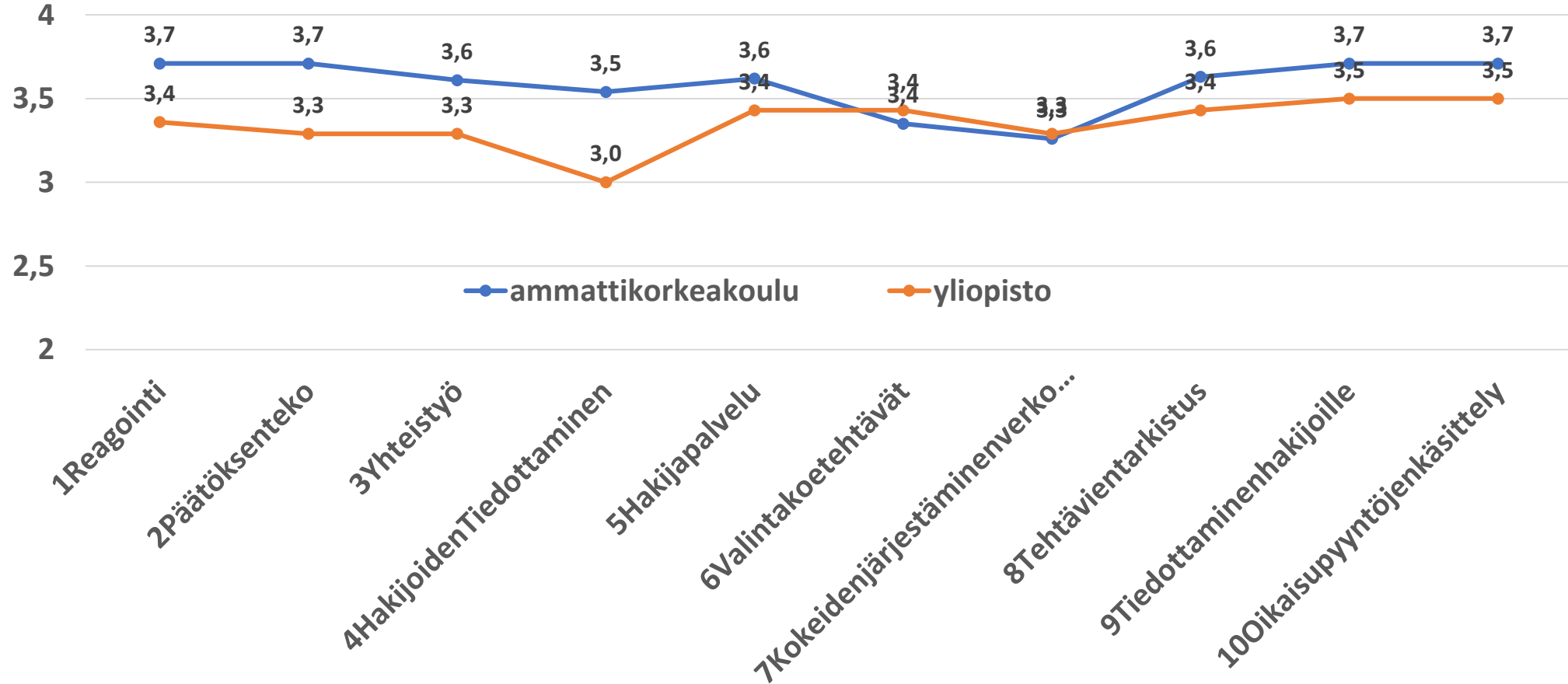

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Opiskelijavalinnat keväällä 2020

Onnistuminen valintakokeiden järjestämisessä, korkeakoulujen arvio (korkeakoulu onnistui 1 = heikosti, 2 = kohtuullisesti, 3 = hyvin, 4 = erinomaisesti)

**Kohta 1: korkeakoulujen arvio opiskelijavalinnan onnistumisesta
poikkeustilanteessa kokonaisuutena.**

Eduskunnan oikeusasiamiehelle tehdyt kantelut

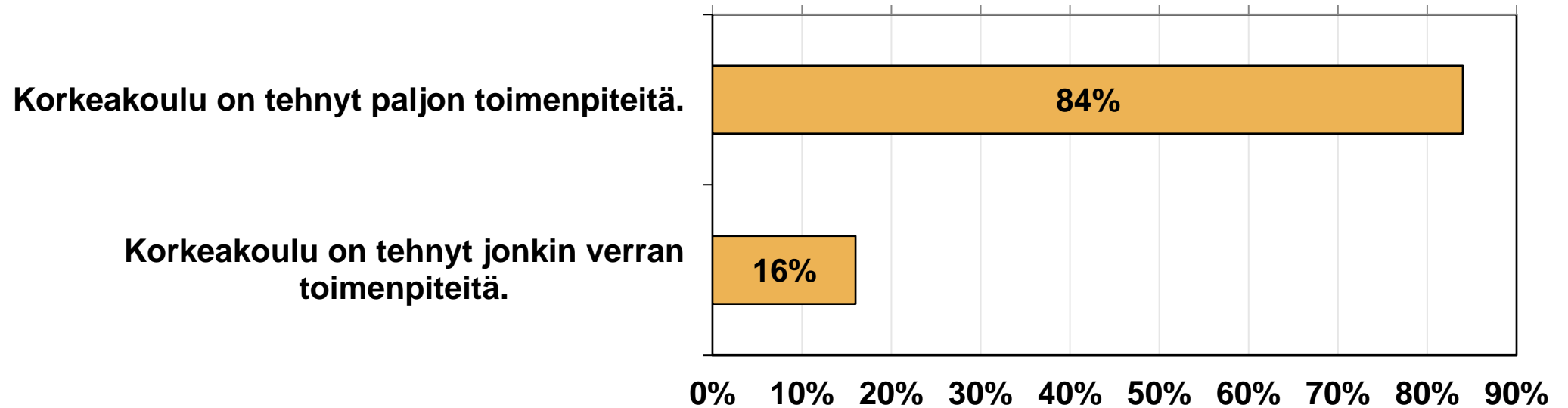
- **Korkeakoulujen tutkintolautakunnille** osoitettujen oikaisupyyntöjen määrissä ei tapahtunut merkittävää muutosta kevätlukukaudella 2020
- Vuoden 2020 kevään ja kesän aikana poikkeusoloissa tehdyistä opiskelijavalinnoista tai niihin liittyvistä menettelyistä tehtiin **Eduskunnan oikeusasiamiehelle** yhteensä 79 kantelua.
- Kanteluista 73 koskee yliopistoja.
- Yliopistojen kanteluista pääosa koskee lääketieteellisen alan ja kauppatieteiden opiskelijavalintaa. Lisäksi kanteluita on tehty psykologian alan opiskelijavalinnoista sekä muutamia yksittäisiä kanteluita oikeustieteiden ja kasvatustieteiden alan opiskelijavalinnoista.
- Vuosina 2017 ja 2019 korkeakoulujen opiskelijavalintoja koskevia kanteluita EOA:lle ei tehty lainkaan. Vuonna 2018 kanteluita tehtiin kaksi.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ohjauspalvelut poikkeusaikana

Uusien opiskelijoiden vastaanottamiseksi ja opintojen sujuvan alun takaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden määrä, (n= 38, monivalinta)

Kysymyksessä oli mukana myös vaihtoehto
Korkeakoulu ei ole tehnyt normaalioloista poikkeavia toimenpiteitä

Ohjauksen ja tuen tarve & kysyntä korkeakouluissa

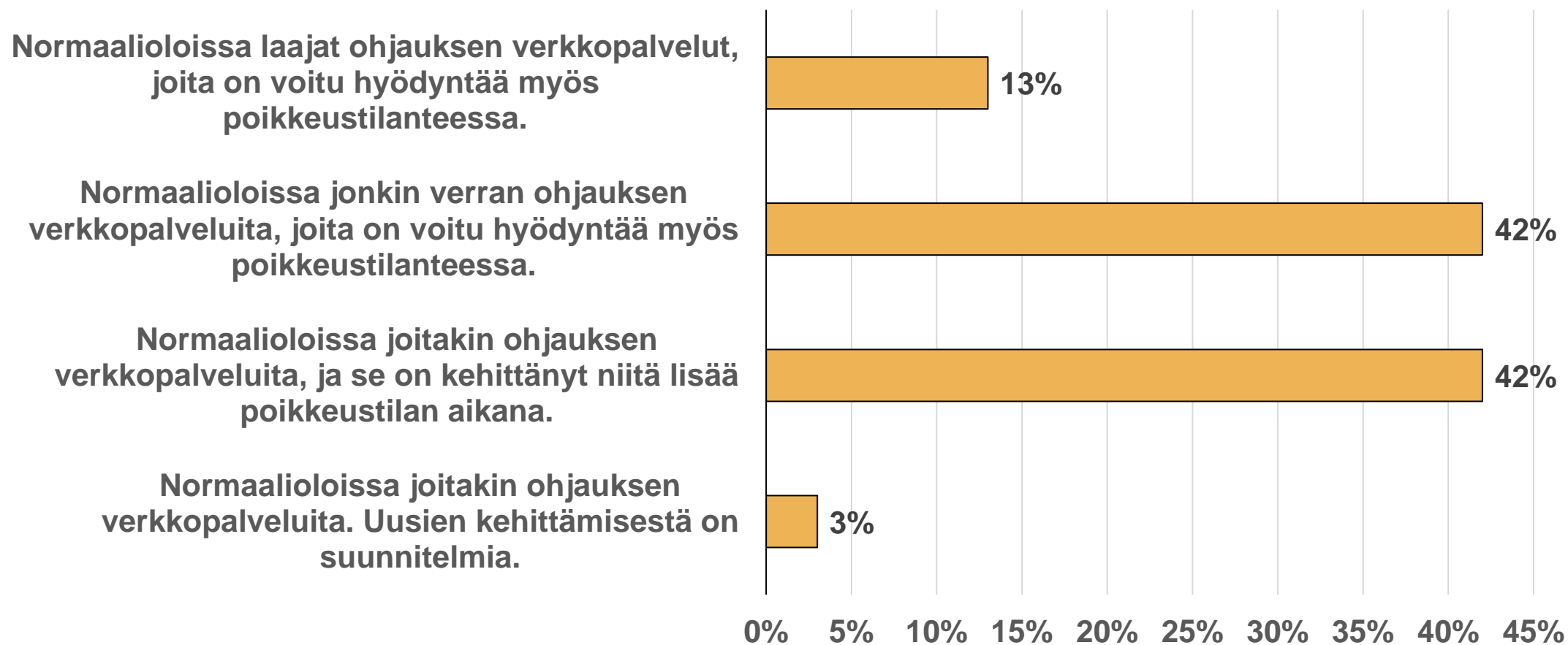
Lähes **yhdeksän kymmenestä** korkeakoulusta arvioi, että opiskelijoiden yhteydenottojen määrä ohjauspalveluihin on poikkeustilan aikana pysynyt ennallaan tai lisääntynyt jonkin verran.

Lähes **yhdeksän kymmenestä** korkeakoulusta arvioi, että on kyennyt vastamaan joko hyvin tai erinomaisesti ohjauspalveluiden kysyntään poikkeustilan aikana

Onko palveluiden tarpeen kasvu kanavoitunut pikemminkin opiskelijaterveydenhuoltoon kuin korkeakouluihin?

Ovatko kaikki opiskelijat kyenneet hakemaan tukea korkeakoululta poikkeustilan aikana?

Korkeakoulujen arviot verkkopalveluiden laajuudesta ja kehityssuunnasta (n = 38)

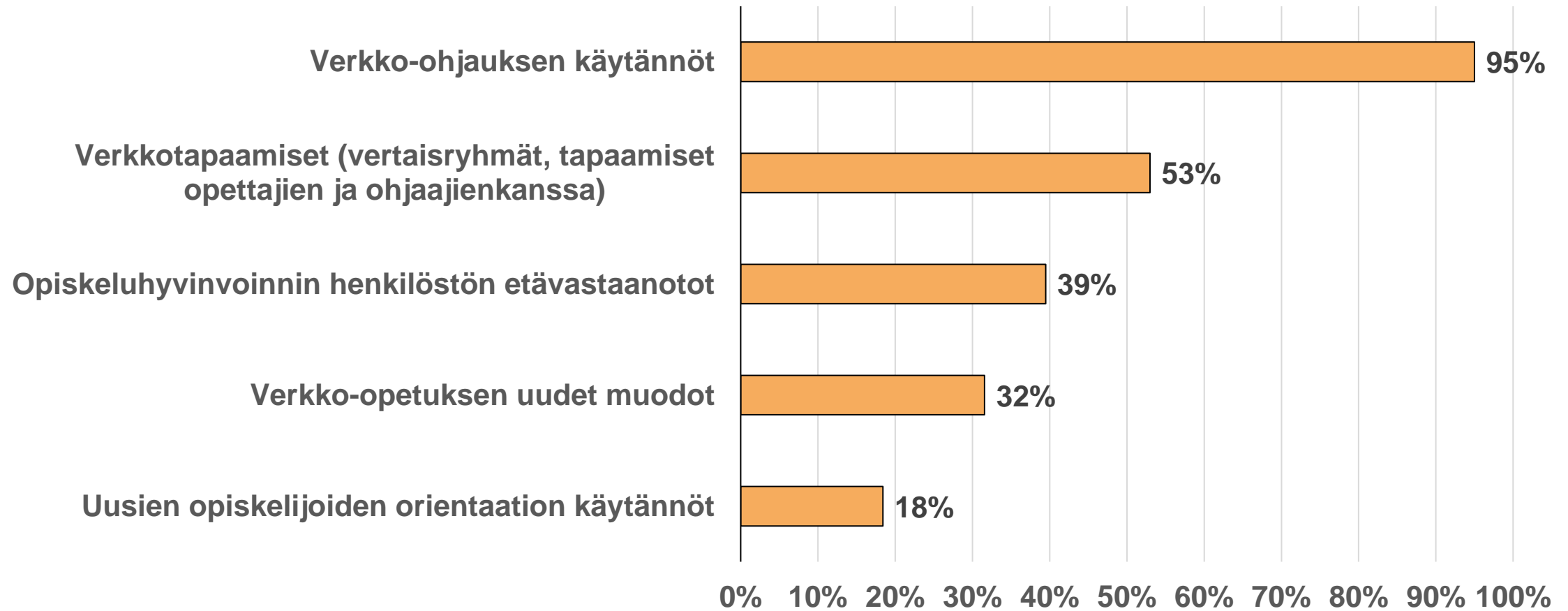
% korkeakouluista

Vaihtoehtoisia selitysmalleja

Onko laaja verkkopalveluiden tarjonta ja kehittäminen hyödyttänyt **jo valmiiksi hyvät itsenäisen opiskelun taidot** omaavia opiskelijoita?

Vai onko verkkopalveluiden laaja tarjonta ja tarjonnan kehittäminen **tasoittanut tilannetta** erilaisten oppijoiden ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien opiskelijoiden kesken?

Poikkeustilan aikana kehitetyt uudet ohjauksen ja tuen muodot, yleisimmät maininnat (n = 38, avokysymys)

% korkeakouluista

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Poikkeustilan vaikutukset pakollisiin harjoitteluihin

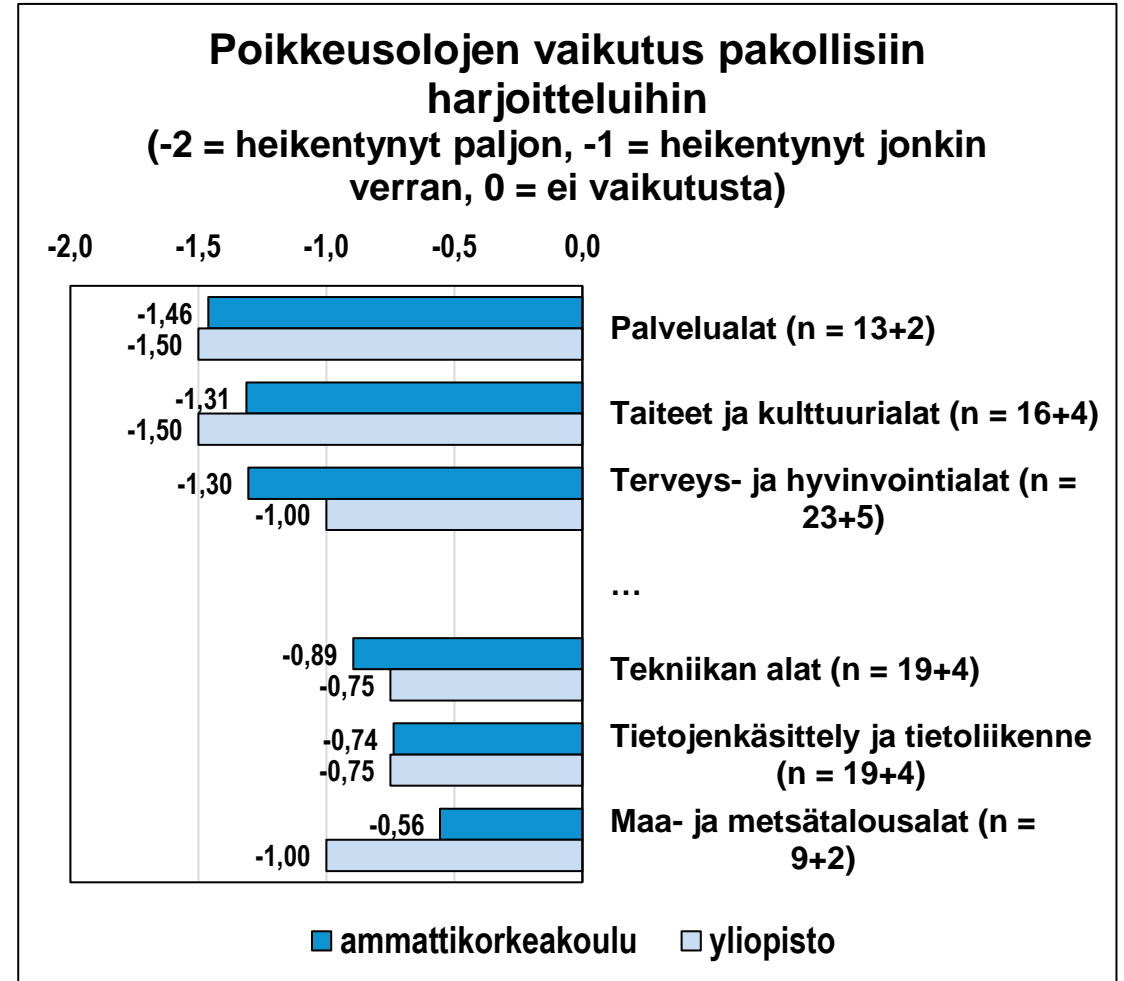
Poikkeustila on heikentänyt harjoittelumahdollisuuksia

➤ Eniten haasteita

- **Palvelualoilla**
- **Taide- ja kulttuurialoilla**
- **Terveys- ja hyvinvointialalla**

➤ Vähiten haasteita

- **Tekniikan alalla**
- **Tietojenkäsittelyn- ja tietoliikenteen alalla**
- **Maa- ja metsätalouselialla**

Poikkeustila on heikentänyt harjoittelumahdollisuuksia

Alueellisesti korkeakoulut jakautuvat kolmeen ryhmään

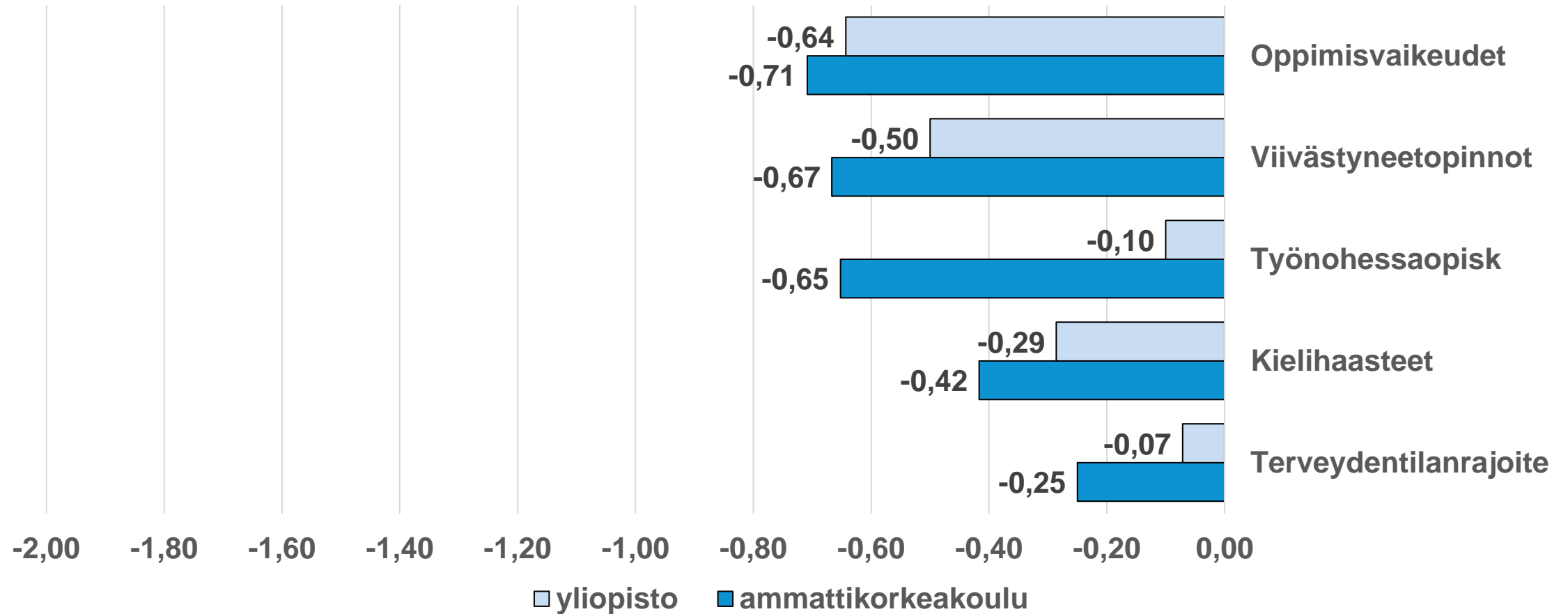
Itä-Suomen AVI ja Lapin AVI	Mahdollisuudet heikentyneet eniten.
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI sekä Pohjois-Suomen AVI	Mahdollisuudet heikentyneet jonkin verran, mutta selvästi vähemmän kuin Itä-Suomessa ja Lapissa.
Etelä-Suomen AVI ja Lounais-Suomen AVI, Ahvenanmaa	Mahdollisuudet heikentyneet jonkin verran, mutta vähemmän kuin muualla Suomessa.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Vaikutukset erityisryhmiin

Poikkeusolojen vaikutus erityisryhmiin (-2 = vaikuttanut merkittävästi, -1 = vaikuttanut jonkin verran, 0 = ei vaikutusta, vastauskeskiarvot)

Erityisryhmien huomiointi poikkeustilan aikana, yleisimmät maininnat (n = 38, avokysymys)

Suosituksset

- **Opintojen etenemisen haasteiden taustatekijät on kartoitettava korkeakouluissa.**
- **Korkeakouluissa on laadittava suunnitelmat sellaisten opiskelijoiden tavoittamiseksi, joiden opinnot ovat viivästyneet merkittävästi tai kokonaan keskeytyneet poikkeustilan vuoksi.**
- **Opintojen etenemisen vahvuudet on kartoitettava korkeakouluissa.**
- **Yliopistoissa on vahvistettava valmiutta ja yhteistyörakenteita opiskelijavalintojen toteuttamiseksi poikkeustilanteissa.** Erityistä huomiota tulee kiinnittää hakijoille tiedottamiseen sekä hakijoiden yhdenvertaiseen kohteluun tilanteissa, joissa valintaprosessia joudutaan muokkaamaan poikkeustilan vuoksi.
- **Korkeakouluissa on huolehdittava siitä, että verkko-ohjauksen ja -opetuksen malleja ylläpidetään ja kehitetään, jotta edellytykset hybridiopetuksen toteuttamiselle ovat hyvät jatkossakin.**

- **Korkeakouluissa on laadittava keskeisten työelämäkumppanien kanssa menettelyt pakollisten harjoitteluiden toteuttamiseksi poikkeustilanteissa.**
Suunnitelmien laadinnassa voidaan hyödyntää vuoden 2020 aikana korkeakouluissa saatuja kokemuksia vaihtoehtoisten harjoitteluiden toteuttamisesta poikkeustilanteessa.
- **Korkeakoulujen on kartoitettava erityisryhmiin kuuluvat opiskelijat ja kohdennettava tuki- ja ohjauspalveluita erityisryhmien tarpeiden mukaisesti.**
Erityisryhmien luonne ja tarpeet tulee kirjata korkeakoulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmiin. Korkeakoulujen tulee vahvistaa erityisryhmien huomiointia toiminnassaan, jolloin vahvistetaan korkeakoulujen kykyä reagoida erityisryhmien tarpeisiin myös erilaisissa poikkeustilanteissa.

KIITOS!

kati.isoaho@karvi.fi